

Byrådets sak nr.: 23/2012
Vedtaksdato: 31.10.2012

Vår ref. (saksnr.): 201203647-6
Arkivkode: 800

OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ENDRINGER I GRAVFERDSFORSKRIFTEN

Saksfremstilling:

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har sendt på høring et notat med forslag til endringer i forskrift 10. januar 1997 nr. 16 til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsforskriften). Høringsfristen er satt til 01.11.2012. Kommuner med forvaltningsansvar for kirkegårder og kirkelige fellesråd i Den norske kirke er blant høringsinstansene. Oslo kommune har etter kontakt med departementet mottatt høringsnotatet og har anledning til å uttale seg. Oslo kommune har en samarbeidsavtale med Kirkelig fellesråd i Oslo om gravferdsdriften. Gravferdsdriften ivaretas av Gravferdsetaten i Oslo kommune. Etaten har lang erfaring med dagens gravferdsforskrift. Gravferdsetaten har vurdert forslaget til endringer i gravferdsforskriften og gitt innspill til kommunens høringsuttalelse.

Departementet foreslår endringer i flere bestemmelser i gravferdsforskriften på bakgrunn av utviklingen som har skjedd og erfaringene som er gjort med forskriften helt fra 1997. Etter departementets vurdering er det ønskelig å bringe ordlyden i bedre samsvar med den praksis som har utviklet seg med grunnlag i bl.a. dispensasjoner. Gravferdsloven ble endret med virkning fra 01.01.2012 og språklig sett må også ordlyden i gravferdsforskriften endres slik at den følger lovens benevning (fra "kirkegård" til "gravplass").

Oslo kommune ser de foreslåtte endringene i gravferdsforskriften som en nødvendig ajourføring av dagens regelverk. Kommunen har kommentarer til noen av endringsforslagene, blant annet på bakgrunn av Gravferdsetatens praktiske erfaring. De endringsforslagene som Oslo kommune vil kommentere nærmere i sin høringsuttalelse er omtalt nedenfor, sortert etter høringsnotatets inndeling i kapitler med sine underpunkter.

Kap 3. Tilpasninger til religiøse og livssynsmessige minoriteter

3.3. Bør det kunne dispenseres fra kravet om kiste ved gravlegging?

Gravferdsforskriften § 28 stiller krav om at det skal benyttes kiste ved gravlegging og kremasjon. Bestemmelsen kan bare fravikes av departementet, jf. gravferdsforskriften § 39. Departementet mener det ikke vil være forsvarlig å fjerne kravet om kiste ved gravlegging og ved kremasjon. Det er få som i praksis ytrer ønske om at gravlegging skal skje uten kiste.

Departementet ber særskilt om høringsinstansenes synspunkter på om kirkelig fellesråd (*gravferdsmyndighet*) bør gis myndighet til å fravike kistekravet ved gravlegging når et slikt ønske er begrunnet i avdødes religion eller livssyn.

Oslo kommune mener at kravet om at alle skal gravlegges i kiste ikke bør kunne fravikes. Dette også av hensyn til ansatte som arbeider med gravlegging og gjenfylling av grav. Oslo kommune mener gravlegging og kremasjon bør likestilles mest mulig. Ved kremasjon benyttes kiste.

3.4. Tilstedeværelse under kremasjon

Gravferdsforskriften § 32 tredje punktum sier at uten særskilt tillatelse fra krematoriets daglige leder, kan ikke andre enn krematoriets tilsatte være tilstede ved kremasjon. Departementet foreslår en justering av bestemmelsen i forskriften for å tydeliggjøre at de etterlatte bør gis mulighet til å være tilstede under selve kremasjonen dersom det praktisk ligger til rette for det.

Etter departementets oppfatning er det ikke grunn til å begrense muligheten til tilfeller der ønsket om tilstedeværelse har en religiøs eller livssynsmessig begrunnelse.

Departementets foreslår følgende ordlyd i § 32 tredje punktum:

” Der forholdene ligger til rette for det, bør de etterlatte gis anledning til å være til stede under selve kremasjonen. ”

Oslo kommune har ett stort krematorium, Alfaset krematorium, som ble tatt i bruk i 2009. Etter Gravferdsetatens erfaring er det ikke ønskelig å ha etterlatte med inn i selve ovnsrommet av sikkerhetsmessige grunner. Alfaset krematorium er bygget slik at det finnes et eget tilstøtende rom med innsyn til ovnsrommet. Krematoriet er derfor godt tilrettelagt for å imøtekomme etterlattes ønske om tilstedeværelse. Fordi en kremasjonsprosess kan ta opptil 2 timer, bør etterlattes tilstedeværelse, ut fra Gravferdsetatens erfaring, kunne begrenses rent tidsmessig. Tilstedeværelse bør for eksempel normalt skje i starten av kremasjonsprosessen. For å ivareta et slikt hensyn bør departementet vurdere om den foreslåtte ordlyden til tredje punktum i § 32 bør endres. Et mulig alternativ kan være:

” Der hvor forholdene ligger til rette for det, bør krematoriet gi etterlatte anledning til å være tilstede i startfasen av kremasjonsprosessen, normalt ved innsetting av kisten i kremasjonsovnene. ”

Kap 8. Gravlegging

Fristen for gravlegging og kremasjon i gravferdsloven §§ 10 og 12 ble endret fra 8 til 10 virkedager med virkning fra 01.01.2012. Etter disse endringene i gravferdsloven har det vært ulike synspunkter på om lørdag skal inngå i uttrykket ”virkedager”. Departementet har i sin rådgivning lagt til grunn at lørdag regnes som virkedag i gravferdsloven bare dersom den aktuelle gravferdsmyndigheten driver virksomhet denne dagen. Det vil si at dersom det er vanlig praksis på en gravplass å gjennomføre begravelser på lørdager, skal også lørdag regnes som virkedag ved beregning av frist for gravlegging på denne gravplassen. Noen lover regner lørdag gjennomgående som virkedag, mens andre lover har regler om at en frist forlenges til den nærmest følgende virkedag dersom fristen utløper på en lørdag.

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter på hva som vil være den mest hensiktsmessige tolkningen av uttrykket ”virkedager” i gravferdsloven, om det bør legges til rette for en mest mulig felles praksis i hele landet og om det eventuelt bør tas inn bestemmelser om spørsmålet i gravferdsforskriften.

Departementet foreslår også presisert i gravferdsforskriften at en representant for gravplassen som hovedregel skal være tilstede på gravplassen ved gravlegging. Dette er i tråd med dagens praksis. Betjeningen skal påse at gravleggingen skjer på forsvarlig måte og at graven lukkes umiddelbart etter gravlegging. Ved enkelte urnenedsettelse kan det imidlertid være gjort istand en åpent grav som de etterlatte selv fyller igjen, uten at andre er tilstede. Dette kan være tilfeller hvor urnenedsettelse skjer utenfor ordinær arbeidstid for de ansatte på gravplassen.

Departementet foreslår et nytt punktum til gravferdsforskriften § 12 annet ledd, som skal lyde:

"En representant for gravplassen skal som hovedregel være tilstede under kistegravlegging."

Oslo kommune mener lørdag ikke bør regnes som "virkedag" i gravferdsloven. Gravplassansatte i Oslo kommune arbeider ikke på lørdager, og dette er derfor en naturlig forståelse for Oslos del. Gravferdsetaten anbefaler at praksis bør være mest mulig lik over hele landet. Departementet bør vurdere om dette best kan ivaretas ved at det tas inn en presisering om lørdag som "virkedag" i gravferdsforskriften.

Når det gjelder tilstedeværelse ved *kistegravlegging*, som departementet foreslår, støtter Oslo kommune dette. Av sikkerhetsmessige hensyn bør det alltid være en representant for gravplassen til stede ved kistegravlegging.

Vedtakskompetanse:

Uttalelsen avgis av byråden for kultur og næring etter delegert fullmakt, jf. bystyrets vedtak 30.05.2001, sak 218 og byrådets vedtak 03.07.2001, sak 1360 om behandling av høringsuttalelser fra Oslo kommune.

Vedtak:

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets forslag til endringer i gravferdsforskriften med høringsfrist 01.11.2012:

Oslo kommune støtter i hovedsak de foreslåtte endringene i gravferdsforskriften og anser endringene som en nødvendig ajourføring av dagens regelverk. Oslo kommune har følgende kommentarer til noen av endringsforslagene, blant annet på bakgrunn av Gravferdsetatens praktiske erfaring på området.

Krav til kiste

Departementet ber særskilt om høringsinstansenes synspunkter på om kirkelig fellesråd (som *gravferdsmyndighet*) bør gis myndighet til å fravike kistekravet ved gravlegging når et slikt ønske er begrunnet i avdødes religion eller livssyn.

Oslo kommune mener at kravet om at alle skal gravlegges i kiste ikke bør kunne fravikes. Dette begrunnes også med hensyn til de ansatte som arbeider med gravlegging og gjenfylling av grav. Oslo kommune mener kistegravlegging og kremasjon bør likestilles mest mulig. Ved kremasjon stilles det krav om kiste.

Tilstedeværelse ved kremasjon

Departementet foreslår en justering av bestemmelsen i forskriften for å tydeliggjøre at de etterlatte bør gis mulighet til å være tilstede under selve kremasjonen dersom det praktisk ligger til rette for det.

Oslo kommune mener det ikke ønskelig å ha etterlatte med inn i selve ovnsrommet av sikkerhetsmessige grunner. Kommunens krematorium, Alfaset krematorium som ble satt i drift fra 2009, er bygget slik at det finnes et eget tilstøtende rom med innsyn til ovnsrommet. Krematoriet er derfor godt tilrettelagt for å imøtekomme etterlattes ønske om tilstedeværelse. Fordi en kremasjonsprosess kan ta opptil 2 timer, mener Oslo kommune at de etterlattes tilstedeværelse bør kunne begrenses tidsmessig. Tilstedeværelse bør normalt skje i starten av kremasjonsprosessen. For å ivareta et slikt hensyn ber Oslo kommune departementet om å vurdere om den foreslåtte bestemmelsens ordlyd bør endres. Et mulig alternativ kan være:

” Der hvor forholdene ligger til rette for det, bør krematoriet gi etterlatte anledning til å være tilstede i startfasen av kremasjonsprosessen, normalt ved innsetting av kisten i kremasjonsovnene.”

Lørdag som ”virkedag

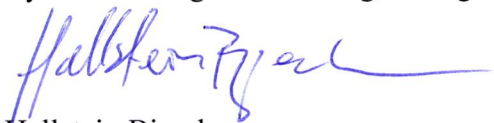
Fristen for gravlegging og kremasjon i gravferdsloven §§ 10 og 12 ble endret fra 8 til 10 virkedager fra 01.01.2012. Etter dette har det vært ulike synspunkter på om lørdag skal inngå i uttrykket ”virkedager”. Departementet ønsker høringsinstansenes synspunkter på hva som vil være den mest hensiktsmessige tolkningen av uttrykket ”virkedager” i gravferdsloven.

Oslo kommune mener lørdag ikke bør regnes som ”virkedag” i gravferdsloven. Gravplassansatte i Oslo kommune arbeider ikke på lørdager, og dette gir derfor den naturlige forståelsen for Oslos del. Oslo kommune anbefaler at praksis bør være mest mulig lik over hele landet. Departementet bør vurdere om dette best kan ivaretas ved at det tas inn en presisering om lørdag som ”virkedag” i gravferdsforskriften.

Tilstedeværelse ved kistegravlegging

Oslo kommune støtter den foreslåtte presisering i gravferdsforskriften om at en representant for gravplassen som hovedregel skal være tilstede på gravplassen ved kistegravlegging. Kommunen mener dette er viktig av sikkerhetsmessige hensyn.

Byrådsavdeling for kultur og næring

Hallstein Bjercke

Vedlegg: Høringsbrev av 28.06.2012 med vedlegg

Kopi til: Kultur- og utdanningskomiteen
Kirkelig fellestråd i Oslo